

[Alfred Jensen.]

et kredsmandat på et lavere stemmetal, betyder det jo ikke, at der vælges en mand i hver opstillingskreds. Jeg gad se, hvordan man skulle få mandaterne i Aarhus amt fordelt på en sådan måde, at der ikke falder to eller tre i Aarhus nordre kreds. Det tror jeg ikke lader sig gøre, når man iøvrigt opretholder det system, som er bærende i vor valglovgivning. Nej, skal man bevare forbindelsen med vælgerne, sker det ikke ved at skaffe flere kredsmandater; det må ske ved, at rigsdagsmanden opholder sig i sin vælgerskares midte og har så intim forbindelse med vælgerne som muligt. Det må være det afgørende, og derfor betyder det efter vor opfattelse ikke noget, om der er en lettere adgang til at få kredsmandater, eller der er en lidt vanskeligere adgang. Det, der er afgørende her, er, om der er mulighed for gennem tillægsmandater at få dækning for det antal mandater, man skal have i forhold til sin andel af stemmerne. Her forstår jeg på ministeren, at han mener, at det ikke er absolut nødvendigt med tillægsmandater, idet han nævner, at Norge og Sverige, som er demokratier, ikke har tillægsmandater. Det er jo såre rigtigt, men det har unægtelig også i Norge ført til, at et parti, der har over 100 000 stemmer, ikke er repræsenteret i stortinget, hvorimod et parti med 80 000 stemmer har syv mandater. Det er muligt, at det stemmer med den opfattelse og de ønsker, ministeren har, men det stemmer i hvert fald ikke med det, der er foreskrevet i grundlovsforslagets § 31 om en ligelig repræsentation af anskuelserne mellem vælgerne.

Dernæst vil jeg gerne sige et par ord angående tillægsmandaternes fordeling dels indenfor de enkelte områder, som jo er foreskrevet i lovforslaget, dels i landet som helhed. Her foreslås det i lovforslaget, at man går bort fra den gamle regel om, at tillægsmandaterne indenfor områderne tilfalder det største antal urepræsenterede stemmer, og går over til en tillempet form for Laguës' metode, hvorved man kommer frem til en anden form for udregning af kvotienten. Vi er ikke tilhængere af, at man foretager en sådan ændring. Af det eksempel, der findes i betænkningen angående det konservative partis mandater på øerne, ser jeg, at et amt, der ganske vist har fået mange mandater, må give af-

kald på et tillægsmandat, som tilfalder et amt, der har et meget lavt stemmetal i forhold til det, der er prisen for mandaterne. Det forekommer os ikke at være heldigt, at man foretager en sådan adskillelse af stemmer og mandater. Jeg vil også gerne henvise til den fordeling af det kommunistiske partis mandater, som er omtalt i betænkningen. Jeg overser ikke, at det er fordelingen i 3 områder, der bevirker denne fordeling. Her viser det sig, at det kommunistiske parti på grundlag af stemmetallet i 1950 efter det nuværende forslag ville få 3 mandater i hovedstaden og 3 mandater i Jylland; i hovedstaden havde partiet jo 46 000 stemmer, i Jylland 21 000. Det forekommer os at være en uheldig form for tildeling af tillægsmandater, og vi ønsker en ændring, så mandaterne i højere grad falder, hvor stemmerne ligger.

Vi hilser med tilfredshed den foreslåede udvidelse af adgang til at stemme pr. brev. Vi håber, det vil lykkes at nå frem til en løsning angående de syges ret til deltagelse i valg. Jeg har hørt de mange betæneligheder, der gøres gældende, men jeg ser, at man ikke har betænkelighed ved at lade de syge stemme ved folkeafstemningen, skønt der vel skulle være den samme hemmelighed dér som ved valg i almindelighed. Jeg vil også gerne overfor dem, der af hensyn til valghemmeligheden vender sig mod, at de syge skal have lov til at stemme pr. brev, gøre opmærksom på, at vi i en vis grad har gennemhullet valghemmeligheden, idet svagelige personer kan få hjælp på valgstedet enten af tilstedeværende pårørende vælgere eller af tilforordnede. Der er faktisk slækket på valghemmeligheden, og så skulle det vel ikke være altfor betænkeligt at give de syge mulighed for at deltage i valg, selvom der skulle ske en vis slækning af hemmeligheden, og man kommer jo ikke udenom, at det vil være tilfældet.

Jeg vil gerne angående vederlaget rejse det spørgsmål, om det er rimeligt, at der fastsættes samme vederlag for rigsdagsmedlemmer fra Færøerne og Grønland som for rigsdagsmedlemmer iøvrigt. Det forekommer mig, at de har lidt vanskeligere økonomiske forhold end rigsdagsmedlemmer her i landet, og derfor vil det være rimeligt at finde frem til en bedre ordning for de pågældende repræsentanter.

Jeg udtrykker håb om, at de synspunk-